

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานีทั้ง ๔ ด้านคือ ด้านอุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น ด้านอารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา ด้านกัลยาณมิตตตา การคบหาคนดีเป็นมิตร ด้านสมชีวิตา การเลี้ยงชีวิตแต่พอดี ดังนี้

๑. พฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานีพบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) พิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดพบว่า ด้านอุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่นเพียร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.68$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงไปคือ ด้านกัลยาณมิตตตา คบหาคนดีเป็นมิตร ($\bar{X} = 3.64$) ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี ($\bar{X} = 3.61$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านอารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความรักษา ($\bar{X} = 3.54$)

๒. พฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี ด้านอุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่นเพียร ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๑ มีความขยันหมั่นเพียรในการทำกิจการงาน ($\bar{X} = 3.86$) ข้อที่ ๔ ทำงานทุกอย่าง มีเป้าหมาย และตั้งใจทำสุดความสามารถตน ($\bar{X} = 3.73$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๕ ไม่รอคอยให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลบันดาล ($\bar{X} = 3.52$) ข้อที่ ๖ ไม่เห็นดเหนี่ยวย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ ($\bar{X} = 3.64$)

๓. พฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานีด้านอารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความรักษาทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๙ ตัวยุติจักเก็บเล็กผสมน้อย ($\bar{X} = 3.65$) ข้อที่ ๑๒ รู้จักทะนุถนอมเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ($\bar{X} = 3.55$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๑๐ รักษาภาระหน้าที่การงาน หรือการเรียนมิให้เสื่อมเสีย ($\bar{X} = 3.48$) ข้อที่ ๘ บริหารค่าใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผล ($\bar{X} = 3.52$)

๔. พฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี ด้านกัลยาณมิตตตา คบหาคนดีเป็นมิตร ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๑๗ เวลาเดือดร้อนสามารถเป็นที่พึ่งได้ ($\bar{X} = 3.77$) ข้อที่ ๑๘ แนะนำพร้าสอนตักเตือนไม่ให้ทำความชั่ว ($\bar{X} = 3.76$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่

๑๖ ไม่คบคนที่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย ($\bar{X} = ๓.๕๔$) ข้อที่ ๑๓ เลือkcคบคนดีมีศีลธรรม ($\bar{X} = ๓.๕๕$)

๕. พฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานีด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ ๒๑ ควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปพอเหมาะพอดี ($\bar{X} = ๓.๗๑$) ข้อที่ ๒๓ มีความสุขตามกำลังทรัพย์ที่หามาได้ ($\bar{X} = ๓.๖๗$) ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ๒ อันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ ๑๙ ใช้จ่ายค่าอาหาร เสื้อผ้า ตกแต่งบ้าน ตามกำลังทรัพย์ที่หามาได้ ($\bar{X} = ๓.๕๒$) ข้อที่ ๒๔ ทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยความชอบธรรม ($\bar{X} = ๓.๖๐$)

สรุปผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี

๑. พฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีเพศแตกต่างกันโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

๒. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานีที่มีอายุต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอุภูฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่นเพียร ด้านอารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความรักษา และด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี ไม่แตกต่างกัน และด้านกัลยาณมิตตตา คบหาคนดีเป็นมิตร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕

นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ของพฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานีด้านกัลยาณมิตตตา คบหาคนดีเป็นมิตร ด้วยการทดสอบรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลวิเคราะห์พบว่า พฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานีจำแนกตามอายุ ด้านกัลยาณมิตตตา คบหาคนดีเป็นมิตร พบว่า ระหว่าง ๕๑ – ๖๐ ปี กับ ต่ำกว่า ๒๐ ปี และ ๕๑ – ๖๐ ปี กับ ๓๑ – ๔๐ ปีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ ส่วนรายคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

๓. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

๔. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานีที่มีอาชีพต่างกันโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

๕. การเปรียบเทียบพฤติกรรมหรือนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ การนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี

ด้านอุภูฐานสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยความหมั่น สิ่งสำคัญก็คือ การระมัดระวัง หรือ สำรวมรักษากาย วาจา ใจ แม้กระทั่งชีวิตของเราไม่ให้หลงไปตามกระแส ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑.๑) ความร่ำรวย คนทั่วไปถือกันว่า ความร่ำรวยเป็นความสำเร็จอย่างหนึ่งของชีวิต ไม่ใช่เกิดจาก โชคชะตาหรือความบังเอิญ แต่เกิดจากการลงมือกระทำ หรือขยันหมั่นเพียรในการสร้างเนื้อสร้างตัว ให้เจริญรุ่งเรืองหรือให้เกิดมีขึ้นมาได้ ร้อยละ ๒๑.๕๕

๑.๒) อำนาจ เกิดจากสาเหตุพื้นฐานหลายอย่างด้วยกัน เช่น เกิดจากความร่ำรวย เกิดจากการมีตำแหน่งหน้าที่ที่สูงในทางการเมือง ในทางราชการ หรือในองค์กร และหน่วยงานอื่นๆ ที่สูงขึ้น คือ เกิดจากการเอาชนะตัวเองได้จนกระทั่งมีพลัง อำนาจทางจิตที่สูง เป็นต้น ร้อยละ ๑๙.๘๙

๑.๓) ความมีชื่อเสียง ซึ่งอาจเกิดจากการทำความดี ความเป็นเลิศทางวิชาการ และความงามเป็นเลิศ เป็นต้น ที่สร้างชื่อเสียงในสังคม เป็นความสำเร็จ ด้านดี อีกด้านหนึ่ง ความมีชื่อเสียงในทางที่ไม่ดี ก็เป็นที่ติเตียนของสังคมเช่นกัน ร้อยละ ๑๙.๐๖

๔) ความสุข นอกจากความสุขทางกายที่แสวงหาได้จากความร่ำรวยหรือสิ่งอื่นๆ แล้ว ยังมีความสุข ทางจิตใจที่เกิดจากความพึงพอใจ ความสงบของจิตใจ และการได้ทำงานที่ตนเองพอใจ เป็นต้น ร้อย ละ ๒๑.๕๕ และ

๕) ความรู้หรือการค้นพบสิ่งใหม่ เช่น การศึกษาจบชั้นสูงสุด การค้นพบทาง วิทยาศาสตร์ การบรรลุธรรม และการสร้างองค์ความรู้อื่นๆ เป็นต้น ร้อยละ ๑๗.๙๖

ด้านอารักขสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยการรักษา คือ การรู้จักใช้สอย และรักษาสິงของ ตามหลักธรรมะคนรู้จักทำมาหาเลี้ยงชีพ (ชีวิตที่เป็นหลักฐาน) คนที่จะเรียกได้ว่ารู้จักหา รู้จักใช้ทรัพย์ หรือหาเงินเป็นใช้เงินเป็น เป็นคนทำมาหากินที่ดีตั้งตัวสร้างหลักฐานได้ และใช้ทรัพย์สมบัติให้เป็น ประโยชน์ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางเศรษฐกิจอย่างถูกต้อง ก็เพราะปฏิบัติตามหลักธรรม ๒.๑) ขันหา และรักษาสมบัติ ปฏิบัติตามหลักธรรม ที่เป็นไปเพื่อนประโยชน์ปัจจุบัน หรือหลักธรรมอันอำนวยการ ประโยชน์สุขขั้นต้น ที่เรียกว่า หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ๔ ประการ ร้อยละ ๓๖.๗๔

๒.๒) ขันแฉะ จัดสรรทรัพย์ เมื่อหาทรัพย์มาได้แล้ว รู้จักจัดสรรทรัพย์นั้น โดยถือหลักการแบ่งทรัพย์เป็น ๔ ส่วนที่ เรียกว่า โภควิภาค ๔ ร้อยละ ๓๔.๕๓

๒.๓) ขันจ่ายจ่ายกินใช้ พึงเข้าใจและคำนึงไว้เสมอว่า การที่ เพียรพยายามแสวงหา รักษา และครอบครองโภคทรัพย์ไว้นั้น ก็เพื่อจะใช้ให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตน และคนอื่น ร้อยละ ๒๘.๗๓

ด้านกัลยาณมิตรตทา ความเป็นผู้มีมิตรดี คือ

๓.๑) มีผู้แนะนำสั่งสอนที่ปรึกษาเพื่อนที่คบ หา และบุคคลผู้แวดล้อมที่ดี ร้อยละ ๓๓.๙๘

๓.๒) ความรู้จักเลือกเสวนาบุคคล หรือเข้าร่วมหมู่กับ ท่านผู้ทรงคุณทรงปัญญา มีความสามารถซึ่งจะช่วยแวดล้อมสนับสนุนชักจูงชี้ช่องทางเป็นแบบอย่าง ร้อยละ ๓๕.๙๑

๓.๓) ตลอดจนเป็นเครื่องอุดหนุนเกื้อกูลแก่กัน ให้ดำเนินก้าวหน้าไปด้วยดี ใน

การศึกษาอบรมการครองชีวิต การประกอบกิจการ และธรรมาปฏิบัติ สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ดี ขอนี้เป็นองค์ประกอบภายนอก ร้อยละ ๓๐.๑๑

ด้านสมชีวิตา ความเป็นอยู่เหมาะสม คือ ๔.๑) การประหยัดเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากเราจะมีชีวิตราบรื่น ปกติสุขได้ก็ต้องรู้จักใช้เงินทองอย่างประหยัด ใช้แต่ในสิ่งที่จำเป็นแก่การครองชีพ ร้อยละ ๓๗.๘๕ ๔.๒) ของเราพยายามใช้จ่ายให้พอเหมาะกับรายได้ของเรา เพราะว่าผู้ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ใช้จ่ายเกินฐานะของตัวเองนั้น ย่อมได้รับความเดือดร้อน ทำให้ครอบครัวได้รับความลำบาก ร้อยละ ๓๓.๙๘ ๔.๓) เพราะฉะนั้นจะต้องรู้จักประหยัดทรัพย์ พยายามใช้จ่ายแต่ในสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น จึงมีความสุขได้ตามสมควรแก่สภาพของตัวเองและครอบครัว ความรู้จักประมาณตน คือ ให้อะไรรู้จักประมาณในการเลี้ยงชีวิตโดยทางชอบธรรม กล่าวคือ การดำรงชีวิตตามหลักสัมมาอาชีวะ ประพฤติ ปฏิบัติตามหลักของศีล ซึ่งเป็นหลักขั้นพื้นฐานที่จะประคับประคองกาย วาจาให้เรียบร้อย และทำงานที่สุจริต ร้อยละ ๒๘.๑๘

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานีทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านอุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น ด้านอารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา ด้านกัลยาณมิตตาคบหาคนดีเป็นมิตร ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

๑. พฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานีพบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระคุณพศ กิตติสาร (ประกอบเสียง)^๑ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” พบว่า ความคิดเห็นต่อการตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๕$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวย มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ก็ยกั้วพารณ กลินันมโนว^๒ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔” พบว่าประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ ตามทัศนะของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านฉันทะอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๖$) ส่วนด้านวิริยะ จิตตะ

^๑ พระคุณพศ กิตติสาร (ประกอบเสียง), “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) ๒๕๕๔, บทคัดย่อ.

^๒ ก็ยกั้วพารณ กลินันมโนว, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

และวิมังสาอยู่ในระดับมาก พระจรรณ ชีรปญโญ (เวฬุวาปี) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมากทุกด้าน เป็นไปได้ว่าประชาชนในเทศบาล ตำบลนาเยี่ย อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี มีความขยันหมั่นเพียรในกิจการงาน มีการหาความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีการทำงานทุกอย่างอย่างตั้งใจ รู้จักแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รู้จักรักษาทรัพย์สินเงินทองที่หามาได้ รู้จักการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล มีการรักษาหน้าที่การงานมิให้เสื่อมเสีย มีความพยายามปรับปรุงแก้ไขงานให้ดียิ่งขึ้น รู้จักเก็บเล็กผสมน้อย มีการเลือกคบคนดีมีศีลธรรม ให้ความเคารพกับผู้ใหญ่ ผู้มีคุณธรรม รับฟังคำแนะนำ และปฏิบัติตามผู้ใหญ่มิได้คบคนที่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย พิจารณาให้รอบคอบไม่เชื่อคนง่ายๆ และรู้จักการเสียสละ รู้จักการให้อภัยมีการใช้จ่ายค่าอาหาร เสื้อผ้า ตกแต่งบ้านตามกำลังทรัพย์ที่หามาได้ ใช้ทรัพย์ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง มีการควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปพอเหมาะพอดี มีการเก็บออมรักษาทรัพย์ไว้เพื่อประโยชน์ในภายภาคหน้า เครื่องมือ วัสดุ นิยมใช้สิ่งของในท้องถิ่นเป็นหลัก และมีความยินดีในทรัพย์ของตนที่ได้มาโดยชอบธรรม

๒. พฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยี่ย อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีเพศแตกต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระคุณพศ กิตติสาโร (ประกอบเสียง)^๓ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี” พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพนักงานและลูกจ้างต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ทำงานที่อยู่ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวย มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมไม่แตกต่างกัน และ กัญแก้วพารณ กลินันนิมวณ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ ผลการเปรียบเทียบทัศนะของบุคลากรต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าบุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ต่างกัน มีทัศนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เป็นไปได้ว่าประชาชนในเทศบาล ตำบลนาเยี่ย อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานีที่มีเพศแตกต่างกัน ต่างก็ตระหนักถึงการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์มาใช้ในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนเหมือนกัน

๓. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยี่ย อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม

^๓ พระคุณพศ กิตติสาโร (ประกอบเสียง), “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

อายุ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านถึงพร้อมด้วยความหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) ด้านถึงพร้อมด้วยความรักษา (อารักขสัมปทา) และด้านเลี้ยงชีวิตแต่พอดี (สมชีวิตา) ไม่แตกต่างกัน และด้านคบหาคนดีเป็นมิตร (กัลยาณมิตตตา) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กัญญ์วาทภรณ์ กลิ่นนันทนวล^๔ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ ผลการเปรียบเทียบทักษะของบุคลากรต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าบุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ต่างกัน มีทักษะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เป็นไปได้ว่าประชาชนในเทศบาล ตำบลนาเยี่ย อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานีที่มีอายุแตกต่างกัน ต่างก็ตระหนักถึงการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์มาใช้ในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนเหมือนกัน

๔. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยี่ย อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของผลงานวิจัยของ พระคณพศ กิตติสารโร (ประกอบเสียง)^๕ “ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี” พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้างต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ทำงานที่อยู่ในอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้บริหารพนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวย มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมไม่แตกต่างกันและ กัญญ์วาทภรณ์ กลิ่นนันทนวล^๖ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ ผลการเปรียบเทียบทักษะของบุคลากรต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ต่างกัน มีทักษะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเป็นไปได้ว่าประชาชนในเทศบาล ตำบลนาเยี่ย อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานีที่มีระดับ

^๔ กัญญ์วาทภรณ์ กลิ่นนันทนวล, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔),บทคัดย่อ.

^๕ พระคณพศ กิตติสารโร (ประกอบเสียง), “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

^๖ กัญญ์วาทภรณ์ กลิ่นนันทนวล, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔),บทคัดย่อ.

การศึกษาแตกต่างกัน ต่างก็ตระหนักถึงการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์มาใช้ในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน เหมือนกัน

๕. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยี่ย อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระจรรณ ธีรปัญญา (เวฬุวาปี)^๗ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เป็นไปได้ว่าประชาชนในเทศบาล ตำบลนาเยี่ย อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอาชีพแตกต่างกัน ต่างก็ตระหนักถึงการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์มาใช้ในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน เหมือนกันโดยมีความขยันหมั่นเพียรในกิจการงานในหน้าที่ตนเองรู้จักหาแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อมาพัฒนากิจการงานอย่างต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีการทำงานทุกอย่างอย่างตั้งใจเต็มตามความรู้ความสามารถ รู้จักแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จึงทำให้เกิดการบริหารที่ดี มีประสิทธิภาพจนทำให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง

๖. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยี่ย อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามรายได้ต่อเดือนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาเอกมร ฐิตปัญญา (คงตางาม)^๘ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก : สาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เป็นไปได้ว่าประชาชนในเทศบาล ตำบลนาเยี่ย อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานีที่มีรายได้แตกต่างกัน ต่างก็ตระหนักถึงการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์มาใช้ในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน เหมือนกันโดยรู้จักรักษาทรัพย์สินเงินทองที่หามาได้ รู้จักการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล รู้จักเก็บเล็กผสมน้อย การ

^๗ พระจรรณ ธีรปัญญา (เวฬุวาปี), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอดากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

^๘ พระมหาเอกมร ฐิตปัญญา (คงตางาม), “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก : สาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔.

ประหยัดเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เราจะมีชีวิตราบรื่นปกติสุขได้ ก็ต้องรู้จักใช้เงินทองอย่างประหยัด ใช้แต่ในสิ่งที่จำเป็นแก่การครองชีพของเรา พยายามใช้จ่ายให้พอเหมาะกับรายได้ของเรา เพราะว่าผู้ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ใช้จ่ายเกินฐานะของตนเองนั้นย่อมได้รับความเดือดร้อน ทำให้ครอบครัวได้รับความลำบาก เพราะฉะนั้นจะต้องรู้จักประหยัดทรัพย์ พยายามใช้จ่ายแต่ในสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น จึงมีความสุขได้ตามสมควรแก่อัตภาพของตนเองและครอบครัว

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

๑. จากผลการวิจัยด้านอุภูฐานสัมปทา : ถึงพร้อมด้วยความหมั่นพบว่าชุมชนมีความขยันหมั่นเพียรในกิจการงาน มีการเรียนรู้ในวิชาการ หรือสาขาอาชีพต่างๆ และยังมีการเพิ่มพูนความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีการทำงานทุกอย่าง อย่างตั้งใจ ตลอดจนถึงการทำงานต่างๆ ต้องควรรู้จักการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับสาเหตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญเพื่อพัฒนาศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

๒. จากผลการวิจัยด้านอารักขสัมปทา : ถึงพร้อมด้วยการรักษา พบว่ารู้จักการรักษาทรัพย์สินเงินทองที่หามาได้ รู้จักการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล การเก็บเล็กผสมน้อย จากการทำงานนั้นยังไม่สามารถปฏิบัติได้ทุกครัวเรือน ยังต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน จึงทำให้เป็นคน ที่รู้จักการใช้จ่ายที่มีเหตุผล รู้จักใช้จ่ายทรัพย์หรือการถือครองทรัพย์เท่าที่ควร

๓. จากผลการวิจัยด้านกัลยาณมิตรตตทา : คบหาคนดีเป็นมิตร พบว่าคนในปัจจุบันมีทั้งคนดี และไม่ดีการคบคนนั้น ไม่สามารถรู้ได้ว่า ใครบ้างมีคุณธรรม จึงทำให้การเลือกคบคนที่มีฐานะการเงินดีบ้าง หรือการคบกับคนที่มีลักษณะเป็นผู้ใหญ่บ้าง โดยไม่ได้มุ่งเน้นทางด้านคุณธรรมของบุคคลที่เราจะคบ นอกจากนี้ยังมีการให้อภัย รวมถึงการเสียสละอยู่น้อย จึงควรมุ่งเน้นในเรื่องเหล่านี้เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามผู้ที่หวังความเจริญก้าวหน้าจะต้องรู้หลัก และวิธีการเลือกคบมิตรที่ดีเลือกคบคนที่มีศีลธรรม

๔. จากผลการวิจัยด้านสมชีวิตา : เลี้ยงชีวิตแต่พอดี พบว่า มีการใช้จ่ายทรัพย์แต่พอดีกับกำลังทรัพย์ที่ตนหามาได้ ไม่สามารถควบคุมได้ทุกครัวเรือนเนื่องจากการใช้จ่ายของบางครัวเรือนผิดไปจากการดำเนินชีวิตปกติ ไม่มีการควบคุมการใช้จ่ายทรัพย์ จึงทำให้ไม่มีเงินออม เมื่อมีการใช้จ่ายในยามที่ฉุกเฉิน

๒. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษา หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์มาใช้ในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้เพื่อศึกษาข้อมูลว่า มีการบริหารเศรษฐกิจชุมชน มีความสอดคล้องกับหลักธรรมนั้นมากน้อยเพียงใด

๒. ควรศึกษาหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์มาใช้ในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนกับชุมชนอื่น และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน เพื่อจะได้รับผลการศึกษาที่กว้างขวางมากขึ้น

๓. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์มาใช้ในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น